gemeente BERGEN

Agendapunt	:	
Voorstelnummer	:	
Raadsvergadering	:	24 juni 2008
Naam opsteller	:	Griffie
Informatie op te vragen bij	:	D.P. de Vries
Portefeuillehouders	:	n.v.t.

Onderwerp: verordening op het onderzoeksrecht van de raad

Aan de raad,

Beslispunt: • vaststellen van de Verordening op het onderzoeksrecht van de raad.

1. ***Waar gaat dit voorstel over?***

Sinds de invoering van het dualisme kunnen gemeenteraden een raadsonderzoek houden naar het gevoerde bestuur. In Bergen is van dit recht nog geen gebruik gemaakt. Gaandeweg is de behoefte ontstaan hiervan zonodig gebruik te kunnen maken. Daarom is, overeenkomstig een model van de VNG een verordening op het onderzoeksrecht van de raad opgesteld waarin de nadere regels inzake het onderzoeksrecht van de raad worden gesteld. Dit voorstel handelt hierover en beoogt vaststelling van voornoemde verordening.

2. ***Wat besluit de raad en wat krijgt de raad als hij "ja" zegt?***

Op het moment dat de raad zich over een bepaald onderwerp niet gekend voelt zal hij meer informatie willen krijgen. De raad kan dan via het mondeling of schriftelijk vragenrecht of interpellaties het college om tekst en uitleg vragen. Als daar naar het oordeel van de raad niet toereikend op is gereageerd en de raad een bepaalde kwestie 'hoog op wil nemen' kan de raad overwegen een raadsonderzoek in te stellen.

Het raadsonderzoek is een zwaar instrument. Zwaar als het gaat om de arbeidsintensiteit, de consequenties voor de betrokkenen en de mogelijke politieke gevolgen. Daarnaast zal een raadsonderzoek niet altijd tot verheldering van feiten leiden bijvoorbeeld als er derden bij betrokken zijn (zij zijn niet verplicht om mee te werken aan een raadsonderzoek). Daarom is het beter dat de raad eerst een tijdelijke werkgroep van raadsleden instelt (voorbereidingscommissie) die onderzoekt of een raadsonderzoek in de gegeven situatie zinvol en passend is. Dus niet te snel naar het instrument van het raadsonderzoek grijpen, maar eerst andere alternatieven bekijken. Daarbij komt dat het tussentijds stoppen met een onderzoek (zeker wanneer een onderzoek zich in een ver gevorderd stadium bevindt) politiek gezichtsverlies en mogelijk ook veel verspeelde moeite kan opleveren. In het vooronderzoek kan bekeken worden wat er precies onderzocht moet worden en welke onderzoeksvragen centraal staan. Tijdens het vooronderzoek kan enig dossieronderzoek worden verricht en een lijst met argumenten pro en contra een onderzoek in de specifieke situatie worden opgesteld. Het is verstandig om al een ruime selectie van categorieën van betrokkenen en personen (hoofdrolspelers) te maken die voor voorgesprekken, interviews en verhoren in aanmerking komen. Aan de hand van de resultaten van het vooronderzoek kan de raad weloverwogen besluiten om al dan niet een raadsonderzoek te starten.

Het onderzoeksrecht van de raad is uitvoerig geregeld in de artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet. De verordening op het onderzoeksrecht van de raad moet in nauwe samenhang met deze artikelen uit de Gemeentewet worden gelezen en bevat nadere regels met betrekking tot het onderzoeksrecht. Het onderzoeksrecht is een exclusief recht van de raad dat ingevolge artikel 156 tweede lid van de Gemeentewet niet overdraagbaar is.

3. ***Waarom wordt dit onderwerp <u>nu</u> aan de raad voorgelegd?***

☐ raadsbevoegdheid

Verordening voorziet in behoefte van de raad om dit instrument zonodig in te kunnen zetten.

4. ***Wie heeft er allemaal met de beslissing van de raad van doen?***

Het onderzoeksrecht is een exclusief recht van de raad dat ingevolge artikel 156 tweede lid van de Gemeentewet niet overdraagbaar is.

5. ***Waaruit bestaan de andere mogelijkheden om het doel te bereiken?***

De raad beschikt nu over de volgende controlemiddelen:
- Het vragenrecht
- Recht van Interpellatie
- Inlichtingenplicht
- Gedragscodes
- De rekenkamerfunctie
- Controle en verantwoording (versterking financiële functie)
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
- Financiële en controleverordeningen
- Planning & control

Voorgesteld wordt om hieraan het instrument raadsonderzoek toe te voegen.

- Raadsonderzoek

Er kunnen verschillende omstandigheden een rol spelen bij de beslissing van de raad om al dan niet een raadsonderzoek te starten. De aanleiding tot een gemeentelijk onderzoek is vaak gelegen in het gevoel bij de raad dat het college of de burgemeester onvoldoende, onjuiste of helemaal geen informatie heeft verstrekt over een specifiek bestuurlijke kwestie. De beslissing om een raadsonderzoek in te stellen is in hoge mate van politieke aard.
Mogelijke redenen af te zien van een onderzoek:
1. De gewenste informatie kan op eenvoudiger wijze door een ander controle-instrument worden verkregen.
2. De specialistische aard van het onderwerp leent zich beter voor ander soort onderzoek, bijvoorbeeld door de lokale rekenkamer(functie).
3. De beantwoording van de onderzoeksvraag is niet haalbaar binnen afzienbare termijn.
4. Er kunnen geen concrete onderzoeksvragen geformuleerd worden.
5. De volledige beantwoording van de onderzoeksvragen is onwaarschijnlijk, omdat er veel personen betrokken zijn die niet verplicht zijn mee te werken aan het onderzoek en waarschijnlijk ook niet mee zullen werken.
6. Een onderzoek kan ongewenste gevolgen hebben op het politieke klimaat.
7. Een onderzoek kan ongewenste media-aandacht genereren voor de raad en/of getuigen.
8. De gewenste informatie is al verkregen door het enkel dreigen met een onderzoek.
9. De onderzoeksvraag is al beantwoord door onderzoek van andere instanties.

Ook nadat een raadsonderzoek is gestart, doet de raad of de onderzoekscommissie er verstandig aan om regelmatig na te gaan of het zinnig is om het onderzoek voort te zetten. Het kan raadzaam zijn om beslismomenten tijdens het onderzoeksproces in te bouwen die in de mogelijkheid voorzien om tussentijds het onderzoek te beëindigen.
Zo'n beslismoment kan samenvallen met een tussentijdse rapportage van de onderzoekscommissie aan de raad.

6. ***Wanneer wordt de beslissing van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?***

Nadat de raad de verordening heeft vastgesteld en het besluit bekend is gemaakt kan de raad van het instrument raadsonderzoek gebruik maken. Elk raadslid kan een voorstel doen om een onderzoek in te stellen. Het is echter de raad die bij gewone meerderheid besluit tot het instellen van een onderzoek.
Uitvoering, realisatie en tussenrapportage zijn in de verordening geregeld.
De ervaringen die worden opgedaan tijdens een raadsonderzoek kunnen er toe leiden de verordening aan te passen. Het is daarom aan te bevelen om de verordening na een raadsonderzoek te evalueren. Een goede op de ervaring afgestemde verordening komt de effectiviteit van een raadsonderzoek immers ten goede.

7. ***Welke middelen zijn met dit voorstel gemoeid?***

Het college neemt de door de raad geraamde kosten voor een onderzoek in een bepaald jaar op in de ontwerpbegroting. Het is van belang een realistisch bedrag voor het onderzoek opzij te zetten. Uit de eerste ervaringen met het onderzoeksrecht is gebleken dat de grootste kostenpost het inschakelen van externe deskundigen en externe ondersteuning (zoals een notulist) betrof. Het is denkbaar dat complexe onderzoeken meer externe deskundigheid vrgane. Aangezien raadsleden doorgaans geen professionele onderzoekers zijn kan de raad ervoor kiezen externe deskundigen in te schakelen.

8. ***Waarom moet de raad dit besluit met deze mogelijke oplossing nemen?***

Indien de raad optimaal gebruik wil kunnen maken van zijn controlemogelijkheden dan dient hij ook te kunnen beschikken over de daarvoor benodigde instrumenten.

Bijlagen: raadsbesluit (verordening) en artikelsgewijze toelichting

Bergen, 15 mei 2008